

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XI - SEGONA EPOCA

GENER - FEBRER DE 1929 :: N.º 57

SUMARI:

TEXT: L'Exposició de Goigs de Marian M. Galí.—L'Agulla de les Fogaroses, per *I. S. i P.*—L'encís de la Muntanya, per *Pere Vigués*.—Reportatge, per *Edmond de Vallparadís*.—Crònica.—Anunciat d'Excursions i Conferències.

GRAVATS: Un detall del nostre saló d'actes durant l'Exposició de Goigs d'En Marian M. Galí.—Un altre aspecte de l'Exposició de Goigs. Fots. *Llobet*.—Cantó N. de l'Agulla de Les Fogaroses.—Cantó S. de l'Agulla.—Fots. *Suana*.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: SANT ANTONI 64

CONFITERIA

CASA CUNÍ

RUTLLA, 52 - TELÈFON, 412 - TERRASSA

MOBLES
DE LUXO
Y TAPIS
SERIA:

FUSTE
RIAMFA
BRICAB
SERRAR

Despatx:
Sant Pere, 40

Tallers:
Galileo

INSTAL·LACIONS COMPLETES
DE VIDRES I CRISTALLS PLANS

PREUS ECONOMIS

HUC JOAN BASSINER

Sant Jaume, 35.-Tel. 960-Terrassa

Casa FARRÁS

MÚSICA

FONOGRAFS - DISCS - PIANOS -
AUTOPIANOS - PIANOS DE LLOGUER

J. Jover, 18 - (Gavatxons)

CONSOCIS

EFFECTUEU LES VOSTRES COM-
PRES EN LES CASES ANUN-
CIADES EN AQUEST

ARXIV

Frederic Setó

Teles somniers - Somniers -
Teles metàl·liques - Cedec-
ries-Instal·lacions metàl·liques

TOPETE, 94 - TERRASSA

PINTURA GENERAL - DECORACIÓ

F. D U C H

PINTURA «DUCCO» PER A AUTOMOBILS I MOBLES
RAVAL, 32

NAUMANN

MAQUINES PER A COSIR I BRODAR
VENDES AL COMPTAT I A PLAÇOS
REPRESENTANT:

JOAN TORNÉ
SANT PERE, 53 - TERRASA

“La Eléctrica Tarrasense”

DE

A. Coll Surrallés

Dipòsit de les bombetes ‘OSRAM’
NOU, 17 - TERRASSA

JOIERIA - BISUTERIA

OPTICA

VÍDUA DE

J. BALADA

SUC. DE PERE CULELL

FONT-VELLA, 19 - PALLA, 2

OBJECTES D'ART I PER A REGAL

ANTIGUETATS

DECORACIÓ

MOBLES - PINTURES

JAUME JOVER, 4 - ST. ANTONI, 87

EXCURSIONISTES! Abans d'empendrer els vostres viatges proveïu a la casa

GALI & C.^A

SANT PERE, 27 BIS - TELEFON, 250

Material fotogràfic - Conserves i licors de totes classes

ESTORERIA I PERSIANES

Antoni Rovira

CASA FUNDADA EN 1770

FONT-VELLA, 14 - TERRASSA - TELEFON, 749

JOSEP M.^A NOGUÉS

Drogues - Productes Químics -
Fotografia - Pintures - Perfu-
meria - Específics - Aigües Mi-
nerals - Conserves - Etc.

Font-vella, 18 - Teèfon, 708
TERRASSA

SI....!

però els excursionistes us di-
ran: Voleu un bon Calçat, de
material garantit i a bon preu?

Aneu desseguida al carrer

Torrella, 13

que quedareu ben servit.

EXCURSIONISTA!!

Comprant tot el que necessitis per a vestir, en

EL BLAU

aniràs sempre a la moda amb el màxim d'economia.

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XI

Segona època

GENER - FEBRER 1929

NÚM. 57

L'Exposició de Goigs de Marian M. Galí

DURANT les passades festes nadalenques, aquestes anyals festes tan xopes de flaires populars, el nostre Centre Excursionista s'enjoïà amb l'exposició d'una selecció de goigs de la nombrosa col·lecció que posseeix el nostre dilecte amic Marian Galí, vocal d'Arqueologia, Història i Art en el Consell Directiu.

Segons va manifestar el nostre consoci en el prefaci de la conferència «Els goigs en llurs diferents aspectes», que amb il·lustracions musicals va celebrar-se la tarda del diumenge dia 23 de desembre passat, Marian Galí heretà del seu pare (A. C. S.) 250 goigs procedents de l'antiga casa Vinyals de Terrassa, quan en una excursió feta l'any passat per les comarques de Vic i Llussanés amb la companyia dels amics senyors Boada i Lladó, Santamaria, Gorina, Segué, Duch, Capella i Rigol, nasqué la idea de celebrar una exhibició dels goigs que tenia, i és d'aleshores ençà que en Galí intensificà de bo de bo l'adquisició d'aquestes populars fulles, arribant a sumar actualment la seva col·lecció 2.600 exemplars. Certament que a Catalunya hi ha col·leccions de goigs notabilíssimes, com la del Dr. Roca i Ballber que ultrapassa els vintidós mil exemplars, com les dels senyors Batlle, Babra, Dr. Roig, Ribas i Musterós, el canonge Collell, Mossèn Baldelló, Valeri Serra i altres. En Galí, gentilíssimament, dedicà

la seva conferència als amics companys d'aquella benaurada excursió, suggeridora d'aquesta esplèndida exposició.

Fent remarcar abans, però, que bona part del que dirà, ha estat espigolat de "Els nostres Goigs" del distingit llibreter Joan Bta. Batlle.

Parla Marian Galí:

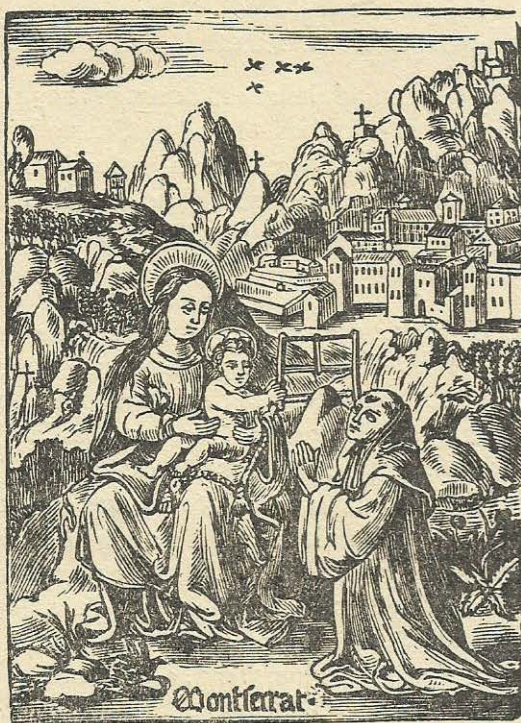
Què són els goigs? Una composició religiosa de caràcter popular. Originàriament s'usaven sols per a cantar els goigs de la Santíssima Verge. La contemplació dels goigs experimentats per la Mare de Déu

durant la seva vida terrenal, era motiu d'alegria pels seus fills i es traduïa en cànctics populars.

Això demostra l'origen marià de la paraula goigs. Els demés cants populars destinats a cantar les glòries dels sants eren coneguts amb els noms de llaus, llaors, laus, cobles. Més endavant l'ús de la paraula goig va estendre's a totes les composicions piadoses destinades a lloar les glòries dels sants, recordant la seva vida, martiri, atributs o advocacions especials.

La costum d'entonar els goigs o cobles dels sants al final de les funcions religioses arrenca de temps immemorial. Recorda per origen els

himnes que l'Església canta en les grans diades. El nostre poble s'asis-

Boix de darreries del segle XV extret del Vita Christi de la Biblioteca de Montserrat, imprès per Rosembach

milà els cants litúrgics usant la llengua llatina per ésser llavors l'única gramaticada, però fou el primer de deseixir-se d'aquell jou i ja en temps del rei Jaume veiem la llengua catalana senyorejar en totes les corts d'Europa donant de sí tot un estol de trovadors que arriben a ésser mestres en el bell parlar i en l'art de trobar del seu temps. Els virolais, llaus, goigs o cobles no són sinó el fruit de llur sentit cristià mai desmentit.

Amb tot i no poder precisar quan començà la bella costum de cantar els goigs en les grans festes del poble cristià, podem assegurar que en plè segle XIII ja eren populars, i d'alguna lletra ja en tenim esment per documents d'aquella època. Entre ells cal esmentar uns goigs manuscrits en les cobertes d'un còdex que posseeix l'Ateneu Barcelonès procedent de la biblioteca de Victorià Amer, que comença així:

Lo primer goig que tu Maria agüst
fou aquell intent que l'àngel Gabriel,
tramès per Déu qui devallà del cel
te, saluda, e Jesús concebist.

Un altre dels documents literaris que podem citar en col·laboració de que aquesta costum era extesa per tot Catalunya i demés pobles de parla catalana l'extreiem de la crònica catalana del gran historiador en Ramon Muntaner, qui en el capítol CCXX, refereix lo següent: «*E com vench lo divendres, la hora de vespres XXII dies abans de Sanct Pere de Juny, nos nos aplegàm tuyt ab nostres armes a la porta ferriça del castell, e a la torre mestre jo fiu pujar X hòmens; e un mariner, per nom en Berenguer de Ventayola, qui era del Llobregat, cridà lo llaus del benaventurat Sanct Pere, e tuyt responientli ab les llàgrimes els ulls. E com hach dit lo llaus, axí com la senyera se llevà, un núvol se més sobre nos e vans cobrir tots d'aygua, axí com estavem agenollats, e durà aytant com la Salve Regina durà a cantar. E com açò fo feyt, lo cel tornà axí clar com d'abans era, e tuyt agren gran goig.*»

En Marian Aguiló i Fuster, en consonància amb aquest criteri escrigué en el prefaci de «Lo cançoneret»: «*Els pobles que formaren la nacionalitat catalana servan en llurs festes majors la costum de cantar amb llengua materna les cobles dels Sants Patrons eco llunyà en moltes viles del entremès que s'usava en la edat mitjana. Tant arrelà eixa usança, que no sabent-se en altres parts, ja sembla un dels distintius dels habitants dels nostres antics reialmes. Goigs s'intitulen aquests*

càntics, arreplegant-ne els que en vells manuscrits romanen, les raríssimes edicions antigues que en surten i els que avui encara es troben en les parròquies, santuaris i capelles de nostra terra, composen ajuntats una voluminosa himnodia popular mereixedora d'estudi: Qui estimi sa terra no fullejarà sense profit aquest repertori de poesia que comença en el breçol catalanesc i abraça d'afrau en frau i quasi d'any en any la vida de nostre llenguatge; l'arqueologia, el gravat, l'història, la geografia, la música i la tradició trobaran prou a espigolar-hi.»

La devoció a la Verge, que tantes d'invocacions ha inspirat a aquestes fulles, n'ha dedicat moltes a la del Roser que ja tenia a Barcelona comfria, en el segle XIII i en el XIV una capella en cada església. I cal notar que les que encara avui cantem són les mateixes que es cantaven i es canten encara a tot Catalunya, València i Rosselló, prova de l'unitat i la durada de nostra llengua.

La seva popularitat fou tal, que aprofitant-se'n en la guerra de successió el partit de l'Arxiduc, les hi dedicà estampant-les disfressades a la seva manera, començant com es pot veure en un facsímil d'aquesta exposició:

Vostres goigs amb gran plaer
cantarem sempre tot dia
puig d'esta gran monarquia
sou vos Rei Carlos tercer.

Antigament també la contemplació dels set goigs de la Verge Santíssima constituïa una especial devoció de la qual no en tenim avui concepte. Era una devoció que es celebrava amb extraordinària solemnitat algunes vegades a l'any amb ocasió d'especials esdeveniments. A Barcelona tenia lloc generalment en ocasió de pestilències i malalties contagioses i en temps de secada. Llavors s'organitzaven les dites processons dels set goigs, o sia una processó cada dia, i en una església diferent. Cada dia, a partir del primer, es feia commemoració d'un goig de la Mare de Déu i en l'església on anava la processó s'hi celebrava missa i es feia sèrmó commemoratiu del goig corresponent. En aquestes processons hi assistien sempre els regidors de la ciutat. Aquesta devoció especial també era coneguda amb el nom de les set cambres de la Verge, o de les set cambrades.

Les següents notes extretes del Dietari de l'antic Consell de Barcelona ens donaran coneixement de la celebració d'aquest acte: *A 6 de*

GOIGS
GLORIOS
SANTD E L
MARTIR
FERMI

De gran Gloria coronat
en lo Cel estau sens fi,
tau la nostre advocat
glorios Martir Sant Fermi.
En la Ciutat de Pamplona
de Pares infels nasqueren,
no troien la llei bona
de llurs potestat hisqueren,
à la Iglesia vingueren
convertius Sant Sadurn „Sian &c.
De vostre Patria natural
Blabe foren coneguts,
predicant al Deu Eternal
en Amieus gran Ciutat,
cullerat, y degollat,
aixis volgueren mori, &c.
Vostre Cos Sant traslladaren
de Amieus a Pamplona,
plantes, y arbres brotaren,
favor es quel Cel vos dona,
lvern era q'iane ramaren
his posaren a Flori, &c.
De Rellinàs sou patró
hont gozam vostra Reliquia
del Cel nos vingut lo dō

de una prenda tan rica
ossos son gran Margarita
los portà un Peregrí, &c.
Als tocats de trencadura
vos Sant gloriós curau,
y de tota febra aguda
també prest remedià,
à la dona deslliurau
de las dolors del pari, &c.
Al devot Pastor ohui
si á vos vè à reclamar,
al util bon malalt gosiu,
y à tot altre bestiat,
en memoria lo collar
vos venen oferit, &c.
En tot seu prodigiós
tanta es vostra santedat,
ohui de nchí nostres clamors,
y tenimnos pietat,
al home que và errar
reduhiu lo al bon camí, &c.
Puix de Deu sou tan amat
hil gozau al Cel sens fi,
siu lo nostre advocat
gloriós Martir Sant Fermi.

*ŷ. Gloria. & ibenore coronasti cum Domine.
c. Es creatus constitutis coram super manus tuarum.*

O R E M U S.

Infirmis nostris respice omnipotens Deus: & qui pondus propriae actionis gerat, Beati Fermi Martyris tui, atque Pontificis intercessio gloriosa nos protegat. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c. v. Amen.

En Barcelona, per Joseph Llopià Estamp, a la plaça del Angel, Any 1696.

Març de 1525. En aquest dia ploqué al matí un poc y fent processó entorn de la Seu, immediatament après del sermó, e foren dit dia comensats las goigs de Nostra Dona celebrant la missa quiscun dia de son goig. A 5 de Febrer de 1558, aquest dia comensaven les processons dels set goigs per causa de peste y anà a Nazareth. A 28 d'Agost de 1521. En aquest dia feren processó lo Rnt. Capitol y clerecia de la Seu per pregàries de la pluja y de la pau e anà a la Verge Maria del Pi cantant los goigs de Nostra Senyora. A 8 d'abril de 1551. Aquest dia comensaren les set Cambres de Nostra Senyora y anà la processó a l'Església de Nazaret.

En el mateix dietari consta que els goigs eren cantats solemnement en algunes festivitats. Així trobem que *al 10 de Desembre de 1658 els regidors anaren a la Seu i acabaren d'oïr dita missa i després los goigs que es digueren de la gloriosa Santa Eulàlia. A 12 de Maig de 1601 los honorables preors i Col·legi dels notaris de Barcelona ajuntats en casa de la Ciutat partin d'allí, feren semblant anada a dit monastir de Santa Catarina a donar gracies a Déu Nostre Senyor de la tan desitjada nova i allí en dit altor feren cantar un goig del dit gloriós Pare Sant Ramon.*

Pel que es refereix a la part folk-lòrica dels goigs, podem dir que a través dels mateixos es pot seguir pas a pas el procés de la poesia mística popular a Catalunya. Ells ens podrien donar i donen, la història de moltes advocacions que la incúria del temps ha fet que s'oblidessin. Ells marquen el camí seguit pels sants que més han penetrat l'ànima catalana, i no hi ha hagut encontrada que no hagi tingut un ermitatge on el poble amb bell aplec no hi anés a cantar les cobles o goigs del sant patró.

Els nostres pelegrins seguint arreu les terres d'Espanya foren portaveus d'aquesta devoció escampant el perfum de nostres santuaris fins Alemanya, d'on en venien en ple segle XV a visitar la Verge de Montserrat. Qui dels mariners del segle XIV no coneixia el santuari de la Verge de Bonayre? Les mil i tantes advocacions a la Verge són altres fites de la devoció perpetuada per mitjà dels goigs que han pervingut fins a nosaltres. Quantes imatges desaparegudes de petites capelles de les quals sols en coneixem el nom gràcies els goigs!

Pel que es refereix a la part tipogràfica i artística podem dir que els goigs a principis de la impremta es degueren estampar en fulla solta a gran infoli amb gravats de ploma i orlats magestuosament. Més

tard s'estamparen a doble fulla infoli portant gravada la imatge de sa advocació en una plana i les lloances en forma de cobla en l'altra. La imatge algunes vegades era pintada a ma resseguint el dibuix i colorint-la, i eren repartides en les grans festes de les confraries i pels pobres al fer la capta pel poble. Fins fa poc encara les fulles d'Epinal recordaven aquesta forma.

L'art gràfic popular vegé en els goigs el seu darrer redós i s'acomboïà amb els gravadors al boix, donant-se les mans els Abadals de Moyà, Boix, Pauner, Teresa Pauner, Noguera, Tauló, Valls i tants d'altres que han quedat anònims, els quals ens llegaren belles mostres d'art en les orles i estampes que gravaren.

Abans d'entrar a la part musical dels goigs em cal fer públic el meu agraïment envers Mossèn Francesc Baldelló, músic distingit i un dels més grans prestigis del cant Gregorià a casa nostra, qui amb un desinterès que no sé com pagar, m'ha fet a mans aquestes notes i facilitat la part musical.

Cal parlar ara del caràcter especial de la música dels nostres goigs. Del seu ritme i de la seva modalitat. Direm abans, però, que és molt de lamentar que no posseïm gran abundor de documents i que aquesta branca del nostre cançoner popular no ha estat degudament conreuada ni estimada amb l'interès que ella mereix. Els nostres recercadors de melodies populars no han cuidat sempre d'anotar la tonada de goigs que sentien de llavis del poble, ni molt menys han cuidat de cercar-la. Han donat més importància a la cançó en general, com si la cançó religiosa no fos mereixedora dels mateixos honors i consideració. Per això ens trobem ara que posseïm gran quantitat de documents musicals addients a nostre folk-lore, potser en grau major que cap altre poble, i en canvi la nostra cançó popular de caràcter religiós i sobretot les tonades dels goigs són tan escasses que desorienten als estudiosos. Això no s'explica d'altra manera que per la manca de cura dels nostres recercadors. Les melodies populars de goigs que s'han conservat són en nombre limitadíssim, tant, que ha estat creença que els goigs s'han cantat arreu amb la mateixa tonada. És possible que darrerament hagi estat així, ço és, que existís una melodia comú per a totes les lletres dels goigs. Més antigament, no en tenim cap dubte, cada lletra tenia la seva tonada pròpia, cada parròquia, cada santuari, cada ermita cantava les llaors dels seus patrons amb una cançó tí-

LOS GOIGS
TRA SENYORA
BIBBAT

DENOS
DE BESORA,
DE VICH

DVIX son Verge immaculada,
de tots los Fets Protectora,
siuans sempre Advocada,
Mate de Deu de BESORA.

Gran goig fonch lo que tingueres.
quant Langel vos saluda,
y lo Senyor concebereu,
qui a Vos. y a tots creu,
y pu x que Verge. y prenyada
cediu, lo que ningú ignora, &c.

Ab gran goig buix de vn Portal,
entre gel. glacia, y neu
la nit l'ocia de Nadal
parreu fer home y Deu,
y puix foreu abraçada
del Soliquis feu clara Autora, &c.

Gran goig fonch, y alegris,
quant los tres Reys de Orient
ab la clara llum quels gois
adoran Lomnipotent,
y puix foreu vençuda
de tothom qui al Fill adora, &c.

Lb goig fonch incomprehenible
quant veieu refocitar
lo Fill, estant impasible
despres de aver tant pensat.

Ab llicencia, en Barcelona, en la Estampa de BAFEL FIGARO, als Cotómersany 1670

y foreu aconsoлада
per Ell, en temps que tot plora, &c.

Ab gran goig, y fets vitzels,
despres dels quoranta dias
lo veieu muntar al Cel
ab content, y alegris,
y junt ab Ell translada
sou ab lo esperit, Senyora, &c.

Quant estaneu esperant
en lo Collegi Sagrat,
baxà lo Esperit Sant
ab foch de gran claror,
y puix foreu confirmada
en la E, y de la Andorra, &c.

Per davos lo goig mijor,
sent vostra vida acabada,
cuberta de respandor
en lo Cel sou Coronada,
y puix allà declurada
sou de tots Ensayadors, &c.

TORNADA.

Puix en lo Castell posada
sou nostre Amparo, Senyora,
siuans sempre Advocada
Mate de Deu de BESORA,

Goigs de Nostra Senyora de Besora, del segle XVII. Col·lecció Marian M. Galí

pica i ben pròpia. Aquestes tonades especials, han anat morint a través dels temps sense que una mà amorosa cuidés d'anotar-les i de trametre-les a l'esdevenidor. Sols Déu sab les que s'han perdut. Furgant bé per tots els recons de casa nostra encara fórem a temps [a fer-ne una arreplega copiosa i ben interessant.

Ara de moment per a fer un estudi de la part musical dels nostres goigs no tenim altre remei que valer-nos dels documents populars que tenim a la mà.

Trobem totseguit que la primera i principal característica de les tonades dels goigs és una suma simplicitat tant en la part rítmica com en la melòdica.

Tractant-se de composicions de caràcter religiós no és estrany que el ritme acostumi a ésser generalment llarg i reposat encara que ben sovint es mogui amb una absoluta llibertat de mesura; a voltes són de caràcter joganer sobretot els que són influenciats en el seu origen per aires de dansa.

La seva modalitat és gairebé sempre, de caràcter diatònic amb lleugeres i suaus modulacions portades amb exquisida cura. Hi sovintegen marcades influències de la modalitat del cant litúrgic. Alguns no semblen altra cosa que lleugeres variants de cadències d'alguns salms.

La majoria d'aquestes tonades consta d'una sola frase dividida en antecedent i consegüent melòdics, la qual es va repetint invariablement en la tornada i en les estrofes, presentant tan sols una lleugera variant al final de l'estrofa per a indicar el retorn a la rescobla.

A continuació la Capella de Música de Sant Pere, dirigida pel seu director Mossèn Vives, cantà els goigs de Nostra Dona, armonitzats pel gran compositor del segle XVI Brudieu, mestre de Capella de la Seu d'Urgell, damunt una tonada popular d'aquell temps. Melodia llarga i severa que recorda la nostra actual dels goigs del Roser.

Després seguí la composició "Balada dels goigs de Nostra Dona" extreta d'un còdex del segle XIV que es conserva a Montserrat i de la qual Dom. Gregori Sunyol en fa un acabat estudi en el Vol. I de la *Analecta montserratina*. Ritme alegre i

decidit a posta per a cantar-la els romeus que plens de joia anaven a Montserrat i dansaven davant la Verge.

Vingueren a continuació els clàssics goigs de la Verge de Núria, de una dolçor i una frescor rítmiques incomparables.

Seguidament escoltàrem els de Sant Magí de Brufaganya, de mitjans del segle passat, demostradors del mal gust dominant en aquella època. Tenen, però, un encís especial i una tonada ben nostra.

El conferenciant especificà les peculiaritats dels goigs del Roser que són els més extesos a Catalunya. Llur argument és el mateix de les seqüències i cants marians, amb la circumstància de referir sempre els set goigs al simbolisme del Roser. Es coneixen una infinitat de variants de la melodia. De goigs d'aquesta mena se'n canten tres de diferents durant l'any. La Capella cantà els anomenats "Goigs del Roser de tot l'any" i els propis del temps de Quaresma.

Marian Galí ens parlà encara dels goigs de les Caramelles que s'acostumaven a cantar la nit del Dissabte Sant. Solien ésser a llaor de la Mare de Déu. Llur caràcter era joganer i airós, conservant l'aire de dansa, puig sovint el cant anava acompanyat de dances populars. Els que oïrem han estat recollits al poble de Fornells de Girona.

I encara podérem fruit l'audició dels goigs de la Divina Pastora, lletra i música de Mossèn Jacinto Verdager, l'única melodia que es coneix de l'immortal poeta.

Per a finalitzar l'acte, Mossèn Baldelló, que era present, es posà al piano i dirigí l'execució dels goigs de la Verge del Gre-solet dels quals és autor, i els de la Mare de Déu de la Mercè del mestre Millet, ambdós ben formosos i d'una cadència popular ben sentida.

* * *

El dia 13 de Gener, a la tarda, es celebrà en el nostre estatge una bella festa, altament simpàtica, per clausurar l'Exposició.

El bon amic Galí inicià l'acte amb una improvitzada disser-

GOIGS DEL

SACERDOT, Y MAR.
ques d'episcopa en la Igle-
Forana de la Vila
Bisba. de

GLORIOS

TIR S. VALENTI;
sia de Sant Pere Part
de Tarrassa en lo
Baixelona.

Puis, que Deu vos distingí,
valent tant ab ell tot dia;
valguen vostra Valentia,
valent Martir Valentia.
En la gran Roma naixereu,
y ja quant vos batejaren,
nom de valent vos donaren,
y a tot nom corresponguereu;
puer Jhesu valor sens fi
ab sa gracia u's infundia: &c.
Alluntat baix la bandera
de la Iglesia Militant,
guerra anareu declarant
al Dimoni en gran manera;
vostre valor espigui
als vicis, & Idolatrias: &c.
En la Clerical Milicia
entrareu de ciencia armat;
de Sacerdot ordenat,
palma al mon vostra pericia,
quant en campanya envelli-
dels lufels la rebeldia: &c.
De Jhesu Christ la Fe santa
predicau ab fervor;
a fíu y lo Emperador
Claudi Segon cosa tanta;
màna penderevos, y allí
ab cadenas vos tenia: &c.
Dos dias ab ell rigor
vos tingut, y al endemà
à la presència u's crida,
y admirat vostre valor
ab molt respecte u's ohi
intercep la tirania: &c.
Venet vostra doctrina,
per Santa la public,
à Jhesu Christ la inquina
inspirat de lum divina;
mes Calurnio, estant allí,
li mudà la idea pia: &c.
A Calurnio President

vos entregà ab gran tristesa,
y aquest ab moitas fereça:
vos remeté à son Thionet;
Asterio ab molt gust ohi
vostre gran Sabiduria: &c.
Pues Vos en fa preso,
vos feya bon tractament,
y obrà un miracle pateu
vostre santa oració;
la vista restituhí
à una Filla, qu' ell tenia: &c.
Vist un prodigi tant clar,
vos confessa per valent,
y à la Christiana Gent
pres, la vè libertat;
vostre virtut, y ora fi
valgueren molt aquell dia: &c.
Ab estas armas de foc,
encés de Deu en amor,
se aumentà vostre valor,
y lográteu un bon toth;
de Asterio, y la gent així
matàreu la Idolatria: &c.
Vostre mes valent combat
contra la Gentil Canalla
sou en l'última batalla
en amor sant inflamit;
esta flama u's enardí
en la Flaminia Via: &c.
Allí fora de las Portas
de Roma, gran Capitán,
vostre vida Corporal
donareu ab ganas fortas;
degollat seu's extingui
ab un valor, que aturcia: &c.
Allí, de tot Roma vult,
càreu valent testimoni
contra's Idols, y l' Dimoni,
y à favor de Jhesu Christ;
vostre valor logrà així
la Palma, que mereixia: &c.

Si en aquella Part Forana
Roma u's feu Tèple ab gran art,
en esta Forana Part
de Tarrassa molt usana
Capella seu's erigi-
en Sant Pere ab Contraria: &c.
La vostra Reliquia insigne,
que de Roma sou portada,
en son Altar col·locada
se mira ab culto molt digne;
la vengam tots aquil
ab Professó en vostre dia: &c.
De vostre Martiri fer
se fa memoria cabal
en l' Iglesia Universal
als catòics de febreu
pues cabalment fitechí
vostre mort en aquell dia: &c.
Vos en negra Nuvo·ladas
sou molt valent Advocat;
contra tota tempestat
de trons, llamps, y pedregadas;
conseruau los Fruyts així
d' esta Terra, y Cercania: &c.
A las Donas destituat
dels dolors del Part cruel,
dau vilt als Cegos fells,
y de Mal Caduch curat
contra tot dany, y Veri-
tat, y pot vostra Ma pia: &c.
Valent foreu vos naixet,
valent també en vostra vida,
valent en la mort sentida,
y sou en lo Cel valent;
puer, reclamit, desde allí
seu miractes cada dia: &c.
TORNADA.
Pues que Deu vos distingí,
valent tant ab ell tot dia;
valguen vostra Valentia,
valent Martir Valentia.

✠ Ora pro nobis Beate Presbyter Valentin

✠ Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Propheta quassumus; Monipotentis Deus: Si qui beatissimum Martyrem tui Natalitii colimus, à tua-

Barcelona Per JOSEPH ALTES Estamper, y Libreter a la Libreteria.

Goigs de Sant Valenti, patró de la Parròquia de Sant Pere (Terrassa),
de començaments del segle XVIII. Col·lecció Marian M. Galí.

tació. Manifestà que si bé estava satisfet del resultat de la seva Exposició de Goigs, no per això donava per finida la seva tasca. Voldria donar-vos—digué—l'aspecte comarcal dels Goigs, que té gran importància i que requereix, per part meua, un major estudi, tot i haver ja recollit algunes dades interessants sobre els goigs a la nostra comarca, de quan els nostres avis anaven d'ermitatge en ermitatge. En les meves darreres recerques he trobat en els llibres del Consell de Sant Pere, que en l'any 1504 anaven els nostres avantpassats en processó i fent pregàries a set llocs diversos per implorar el benefici de la pluja.

Altres dels aspectes que ofereixen els goigs són les importants descobertes que, per medi d'ells, es realitzen. Sabem per exemple, que a l'ermita de Sant Fermí de Rellinàs hi eren portats, en temps d'epidèmia en els ramats, els collars de les bèsties guarides, després d'haver estat oferts en prometença. Crec que hauré trobat els primitius goigs de Santa Margarida, que ofereixen un caràcter especial. És molt interessant, en fi, l'aspecte comarcal dels goigs, que cal no negligir, ans convé que sigui estudiat.

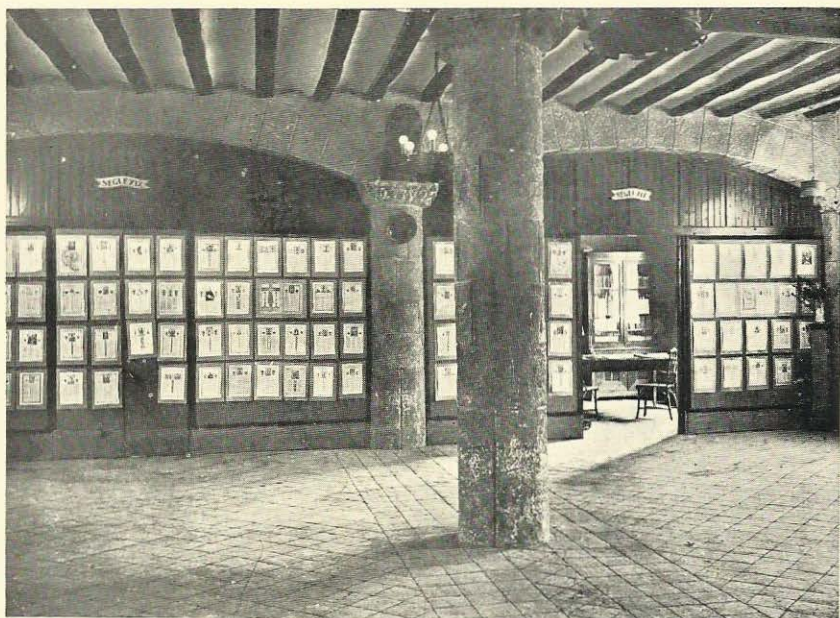
Digué, En Galí, que li interessava la imatgeria popular, de la qual en són uns bells aspectes les auques i romanços i llegí sobre això un detallat treball que provà abastament l'interès folklòric que tenen. Manifestà, finalment, que tenia ja iniciada una col·lecció de romanços de positiu valor.

Seguidament, la Capella de Música de Sant Pere i el Chor de Filles de Santa Teresa, de la mateixa parròquia, dirigits per llur mestre, Mossèn Antoni Vives, interpretaren algunes escollides cançons nadalenques.

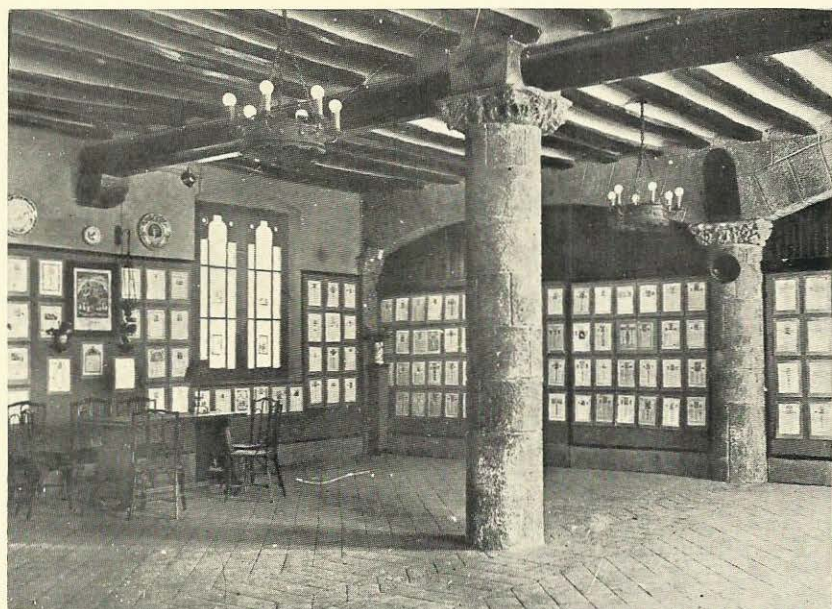
A continuació, el baríton En Pere Vidal matitzà bellament una sèrie de bonics chorals de Bach.

I finalitzaren, la Capella de Música el Chor de i Filles de Santa Teresa, interpretant uns quants escollits goigs.

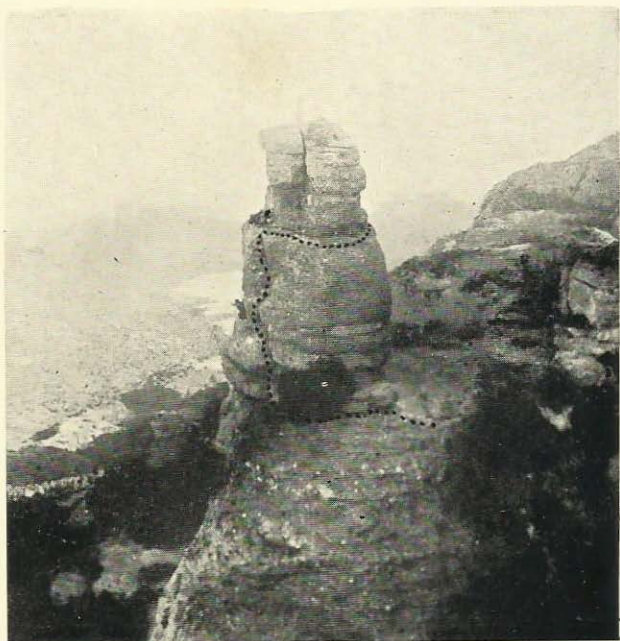

Un detall del nostre saló d'actes durant l'Exposició de Goigs d'En Marian M. Gali

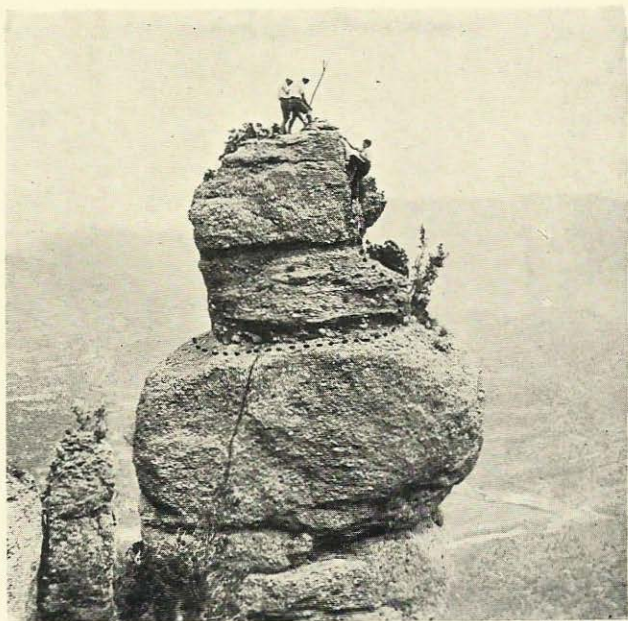

Fots. Llobet.

Un altre aspecte de l'Exposició de Goigs

Cantó N. de l'Agulla. Indicació de l'escalada fins a la cornisa
per on s'assoleix la part S.

Fots. Suana.

L'Agulla de Les Fogaroses. Plataforma circular i detall de l'escalada pel cantó S.

LES NOSTRES ESCALADES

L'AGULLA DE LES FOGAROSSES

A manca d'un nom conegut en la toponímia de Sant Llorenç del Munt, uns amics nostres varen batejar amb el senzill nom d' *Agulla* un formós monolit, d'entre els diversos que es troben en els bells indrets de Les Fogaroses. Si no hagués de témer que el nostre company, *leader* en la primera ascensió *neta*, per raó de la seva reconeguda modèstia m'en fes un gros retret, proposaria d'afegir al nom d' *Agulla* el del amic.

Encara que aquell turó no es troba gaire lluny dels camins generalment seguits pels excursionistes a Sant Llorenç del Munt, tinc la certesa que una gran majoria el desconeixen. És per això que abans d'apuntar els detalls d'escalada serà convenient fixar-ne la seva situació.

A la vessant oriental de la serra de Sant Llorenç del Munt, què és la que dona aigües al riu Ripoll, és on es troben els espadats més fermes de la muntanya i on per efecte d'una més intensa erosió del conglomerat s'han trencat les carenes i arestes deixant isolats gegantins turons que han pres formes capricioses i fantàstiques. Les Castellasses, Turó del Drac, Turó de les Nou Cabres, Puig Gabaig, etc., en són una bona mostra. En aquella mateixa vessant, es poden, però, distingir dues seccions ben delimitades: la una que va des de Les Castellasses fins al Turó de la Rabella o Cadireta del Daví, es caracteritza per la marcada discontinuació de carenes i arestes, les canals són fondes i amples i en el seu curs mitjà s'aixeca la cota més alta de la muntanya. L'altra secció que corre des del Turó de la Rabella fins al collet del Llor, és marcadament diferent: les arestes del cingle segueixen una ratlla horitzontal lleugerament inclinada al N. i les canals són estretes i redreçades. En aquesta segona secció és on es troba el lloc conegut per Les Fogaroses, el qual l'entenem limitat per la canal de la Tanca al S., i per la carena que separa la canal del Llor o de la Simanya al N.

Per davall les cingleres de Les Fogaroses hi planeja el camí que va de la Font del Llor al Coll Gabaig i caserius del Daví i del Dalmau. No gaire lluny de l'aresta que forma la part superior de la cinglera, molt aprop del Coll d'Eres, s'hi troba el camí que segueix la carena

general de la muntanya. Per anar més còmodament a la nostra *Agulla* prendrem com a punt de referència aquest camí i cinc minuts abans d'arribar al coll d'Eres, si venim dels indrets de La Mola, trobarem un ample camí que s'endinsa a mà dreta per unes pinasses i planeja en giragones en direcció E. Al final d'aquest camí que resta sobtadament acabat, a l'esquerra hi davalla un corriolet que mena en 8 o 10 minuts a la font de Les Fogaroses; no el seguirem pas aquest corriolet, sinó que seguirem a l'enfront tot davallant a cercar l'aresta del cingle; aviat distingirem perfectament el perfil elegant de la nostra *Agulla* i a l'entorn les retallades cingleres guardades aixís per fantàstiques columnes al damunt de les quals s'hi obren magnífiques *finestres*, com per un bon nombre d'altres monolits—*verges* tots—que a despit de ses veïnes—les arestes estarterades—han resistit l'empenta dels elements en el transcurs dels segles.

L'aresta on està estrebada l'*Agulla* forma una careneta secundària, separada de la general per un collet de uns 10 metres de fondària i ple d'exuberant vegetació. Hom es despenja fàcilment al fons del collet per mitjà de la corda i segueix davallant per la canal que es troba a l'esquerra. Les verdisses més d'un cop us engrapen tot dificultant el pas. Prompte cal planejar per anar al collet situat al peu mateix de l'*Agulla*. Temps enrera, dos anys aproximadament, uns quants socis de la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya, vàrem escalar aquell turó (probablement per primera vegada) pel procediment de la corda traspassada. Amb tot no recomanem gaire seguir aquest procediment per assolir el cim del turó, puix el primer company que va muntar per la corda traspassada li va semblar estrany que amb les estravades del pujar-hi, la corda no es vagi escòrrer produint un lamentable i greu accident. Després de molts treballs no s'aconsegueix altre cosa, que fer passar la corda per damunt de l'estret replà circular que clarament es pot apreciar en el segon gravat, replà completament llis, i amb pendent vers l'exterior. Uns quants mesos més tard volguérem intentar l'ascensió d'altra forma i ho vàrem aconseguir. El cantó o paret N. de l'*Agulla* era l'únic que presentava probabilitat d'escalament. Cal guanyar 10 metres completament verticals i sols una ben poc marcada fisura amb minúscules preïses permet l'ascensió. Els dits han de cercar els migrats buits deixats per petits palets despresos del conglomerat, i els peus amb prou feines si poden apuntalar-se en els

sortints de la fisura. L'escalada és curta però molt dura. Guanyat el replà es pot dir que s'ha guanyat el cim. Es segueix de pla el delicat passant per anar a cercar la paret S. i cal tenir compte de no refiar-se de les grosses pedres, perquè fàcilment es desprenen. Per una petita esquerra es grimpa amb facilitat fins al cim de la formosa «Agulla de Les Fogaroses». La davallada pot fer-se ràpidament utilitzant un *rap-pel* de 15 metres. Des del cim, l'estimbat de les tres vessants E., S. i O., és senzillament esfereïdor. Al fons, tota vestida de verd s'estén la vall del minúscul Ripoll ajegut en la roca viva. Si un matí lluminós algú munta al cim, li plaurà d'admirar les arestes i crestes cimbellants roges i enceses a l'esclat del sol, el deliciós paisatge i el munt de pedra—gegant rabassut—del Montcau.

I. S. i P.

L'ENCÍS DE LA MUNTANYA

Treball premiat en el concurs literari de l'última Diada de Germanor a Can Robert.

LA tarda cau voltada de grisor. Segueixo el camí rialler, que d'un zig-zag enjogassat, va de la vella i noble masia al cim de la muntanya altiva i imponent.

Fa un vent amb espurnes de fredor, que acarona suaument, com si posés molta atenció en no enutjar a ningú.

A la dreta del camí i a una respectable altura, avança en el buit una roca grossa, pelada, d'un color grisenc, que per la seva situació constitueix un bell mirador sobre la vall immensa que s'extén als seus peus.

M'hi atanso i pocs moments després de contemplar les bel·leses que d'aquest lloc es descobreixen, m'hi trobo talment bé, que sembla com si una força estranya m'hagués clavat en aquell indret.

Els meus pobres ulls, miren nerviosament el cel, la terra, el macís grandios que s'alça darrera meu, el llunyà horitzó que resta tot boirós...

A despit dels núvols incomptables, el cel no sembla pas tapat; les boires són blanques, lleugeres i diàfanes; de tan en tan apareixen com esquinçades, deixant veure una taca grossa d'un blau pujat que resalta extraordinàriament; per aquests espais blavencs, igual que una cassola amb múltiples forats, ragen unes faixes de llum blanca que

com sagetes inquietes, pessigollegen el verd compacte dels boscos propers, donant pinzellades enormes o minúscules que clapegen la verdor de colors variats que us deixen boca-oberts.

Un moment, el sol ha aparegut espantat al mig d'una taca blava, esparpillant-se en l' ampla vall tot resseguint les formes capricioses que es veuen dibuixades ací i allà; tot ha quedat voltat d'una lluminositat rara; la masia amb els seus murs d'un color brú de «pa moreno», ha pres un marcat relleu i una claror rogenca l'envolta fent-li reflectir lluïssors abluidores.

Al lluny, prop de la barra blanca de la carretera, s'albira una capella menuda voltada de xiprés, amb un cloquer quadrat i alt que rep una ratlla ampla de llum vermella; a voltes sembla una gran flama retallada, que puja cel amunt com volent cremar els núvols.

En primer terme, es veu un coll voluminós, panxut i baix. El costat esquerre, apareix destacat, clar, hom sembla llegir-hi com en un cartell de l'a, b, c, de les escoles de pàrvuls. L'altre costat, privat de la llum, està voltat d'ombres negres que el fan insondable, els arbres semblen despallats de branques, tremolosos i tristos, camp desvalgut, repòs dels morts...

Jo prou voldria lliurar-me d'aquesta força màgica que em lliga, que em fa restar quiet com una estàtua, però no puc; els meus ulls corren d'ací d'allà, malgrat jo mateix. A la fi acabo per cedir.

Cap a la part de llevant, al fons de tot, s'albira una ratlla tènue i sinuosa que va resseguint l'amplíssim horitzó. A vegades es veu molt marcada, altres desapareix sobtadament. Allà, hom pot destriar tres colors distints que s'apropen, que quasi es barregen formant una senyera tricolor.

És el blau de les aigües mediterrànies descolorit pels núvols, però que no deixa d'evocar bells paratges marítims amb blaus més reeixits; aquesta vaguetat de les aigües fa pensar encara més amb l'encís de la mar nostra, amb terres llunyanes a les quals mena.

Més amunt, els núvols lleugerament clapejats de gris, volten inconscients; semblen una feixuga capa de fum verge, d'una Mediterrània que està cremant-se.

I per fi, el relleu abrupte de la muntanya, negra, plena d'ombres d'uns colors impossibles, tota voltada de boires transparents que la fan

aparèixer inquieta, sense base, com si anés corrent amb unes ales imaginàries.

Oh fantàsiosa Natural! Ets verament sublim!

La claror esdevé ombrejada, en el cel va engruixint-se la capa de núvols, el vent bufa i corre més que abans, els termes llunyans apareixen trencats o esborrats, tot sembla somort, trist...

A l'entorn de la masia s'hi veuen un gran nombre de persones; més enllà, carruatges i automòbils. Se senten cants i crits de joia. Tot d'una es percep el so d'una tenora potent; al cap de poc la cobla tota, llença als aires la música ritmada de la nostra dansa preuada. Es van formant cercles, n'hi ha de menuts i de grans; després es veuen els braços tots alhora, enlairar-se enèrgics, tot dibuixant un fistó ben traçat en l'aire. La gent va acudint a corrua feta. L'esplanada d'enfront mateix de la masia, apareix curulla de dansaires.

Giro els ulls per esguardar les diferents estribacions que tenen començ en aquesta vessant de la muntanya. Abans m'havien semblat totes, monstres estranys; ara, em penso veure amb més certesa la seva vertadera personalitat. La música nostra, que també és la seva, sembla despertar llur ànima.

A tot el llarg de la vessant regna el silenci. Sols se sent el cant d'un ocell menut; els sons de la cobla, dels quals la muntanya es fa ressò, repetint tres... quatre vegades, amb inigualable encís.

El vent xiula i tant aviat multiplica la sonoritat de la música fent-la eixordadora, com l'allunya quasi fins a perdre's en l'infinit.

Es respira bé. Un cant quasi imperceptible vola per l'immensitat; és el cant de la mar, del cel, de la muntanya, de la cobla... el cant enyorat de la pàtria...

Un ocell passa fent evolucions estranyes en l'espai, com volent fer remarcar que té les ales lliures.

PERE VIGUÉS.

Cal mantenir ben viva dintre nostre la flama pura de l'ideal.

Ell ens menarà a la fita cobejada.

R E P O R T A T G E

Les sessions setmanals.—A cada nova sessió va creixent l'interès dels nostres associats per les vetllades de divulgació excursionista que el nou C. D. ve preparant tots els divendres a la nit.

Hom té el propòsit de que aquestes sessions setmanals, d'acord amb les seccions de la nostra entitat i comptant amb la col·laboració dels associats, constitueixin, dintre un caient encara que modest, unes veritables lliçons de divulgació excursionista, que a l'ensem que donguin motiu d'entrenament i lluíment a molts dels valuosos elements de casa nostra, serveixin i esdevinguin per al jovent un complement de coneixements de totes les branques relacionades amb l'excursionisme, despertant-los noves aficions, contribuint a llur perfeccionament espiritual i cultural.

* * *

El dia 19 d'octubre s'inauguraren aquestes vetllades amb, una sessió dedicada al *Temple Parroquial del Sant Esperit*, projectant-se una bella col·lecció de diapositius de l'Altar Major, del Crist Jacent, de l'Altar del Roser, de l'Altar del Sant Crist, acompanyats amb la lectura d'uns breus comentaris històrics sobre els mateixos.

Complementant aquesta sessió foren exposades en el saló d'actes, unes magnífiques fotografies dels altars Major i del Roser, degudes als pulcres artistes Mas i Ribera.

* * *

La segona sessió tingué lloc el dia 26 d'octubre, i era dedicada a preparar les excursions que devien efectuar-se el diumenge següent a la Vall de Núria i d'exploració a l'avenc de La Codoleda. Es donaren a conèixer unes interessants informacions sobre varis avencs existents a la muntanya de Sant Llorenç del Munt, i molt particularment dades i notes obtingudes en exploracions anteriors sobre l'avenc de La Codoleda. Es projectaren també gran nombre de clixés del Santuari i de la Vall de Núria.

* * *

La vetlla del 9 de novembre el nostre bon amic l'intel·ligent esperantista En Marian Solà, tingué la gentilesa de donar-nos a conèixer una interessant i suggestiva informació d'un viatge que efectuà darrera-

ment a diverses ciutats de Bèlgica i Alemanya. Simultàniament a les explicacions i comentaris es projectaren bells clixés de Colònia on llavors s'hi celebrava l'Exposició Internacional de la Premsa i de les Arts del Llibre; de Bhon, bella ciutat a les riberes del Rhin, pàtria de Beethoven, cèlebre també per la seva Universitat; d'Anvers amb els seus edificis i monuments magnífics, i el port, el més important d'Europa; de Brujas amb els típics canals; i finalment vistes molt notables també, de Gant i Lovaina.

* * *

Exposició de Fotografies de les Esglésies de Sant Pere.—Durant un mes fou instal·lada en el nostre estatge una magnífica Exposició de Fotografies de les Esglésies de Sant Pere, perteneixents la majoria a l'arxiu de la Secció de Fotografia, i d'altres cedides gentilmente per particulars. Al costat dels bellíssims exemplars de la col·lecció d'Adolf Mas, col·locada en lloc preminent de l'Exposició pel seu indubtable valor artístic i documental, no desdiren pas en presentació i bon gust, les col·leccions presentades pels nostres companys Girona, Llobet, Astals, Llenas, Ragon i altres, als quals cal agrair llur desinteressada aportació en bé del major èxit i finalitat que es perseguia amb l'Exposició.

En la nit del 16 de novembre s'efectuà la sessió naugural que constituí un èxit inesperat. Es ben eloqüent aquest retall d'un diari local al donar compte d'aquest acte: «Ahir a la nit el vell casal del carrer de»
 »Sant Antoni presentava totes les característiques de les grans solem-«
 »nitats. Estava curull d'un públic àvid com poques vegades ens és do-«
 »nat veure'l-hi. Donava goig a fe, aquell entusiasme i interès que ha-«
 »via despertat l'Exposició de Fotografies de les Esglésies de Sant«
 »Pere que allavors s'inaugurava. Tanmateix és ben prometedora l'ac-«
 »titut d'aquest sector de terrassencs envers les nostres costes.»

Obrí l'acte el nostre president senyor Pau Gorina, el qual en un breu parlament exposà als assistents els motius que havien induït a organitzar aquella exposició, que entre altres té per objecte—digué—aprofitar l'idea llançada des de l'Ajuntament i recollida per la premsa local i que el Centre Excursionista ja va pràcticament a donar-li forma visible, de publicar una curta i sintetitzada ressenya dels temples arqueològics de Sant Pere, quin text hauria d'ésser en català, castellà, francès i anglès, text de divulgació i a l'abast de tot visitant, però

amb una presentació acurada de reproduccions fotogràfiques, que vingués a ésser una petita monografia d'un format i preu com els bellíssims tomes de l'«Arte de España», publicats per la casa Thomas, i que puguin posar-se al alcanç dels innumbrables turistes que atrets per la fama dels nostres monuments arqueològics vinguin a visitar-los, amb motiu, majorment, de la propera Exposició Internacional de Barcelona. La publicació d'aquesta monografia—continua el senyor Gorina—s'ha de reservar en un principi, a l'Ajuntament o al nou Comitè local de l'Exposició de Barcelona, aportant-hi a tota hora, el Centre Excursionista, la seva cooperació.

Altra finalitat d'aquesta Exposició—també digué el nostre President—és la de fer una selecció o tria de les millors fotografies de les Esglésies de Sant Pere, per l'aportament a l'esmentat Certamen Internacional d'unes mostres dels monuments antics que representin tot el bo de la Terrassa Arqueològica i Artística, que en grans clixés, fotografies i maquetes hauria, el Comitè local, d'instal·lar magníficament, perquè despertés l'interès de visitar les nostres joies antigues.

Seguidament es projectaren clixés de les Esglésies de Sant Pere, de Santa Maria, del Baptisteri de Sant Miquel, del mosaic romà, de les pintures murals, dels magnífics retaules, etc., acompanyats amb la lectura d'unes breus notes històriques.

* * *

Sota el títol de *Viatge per Catalunya*, en la vetlla del 23 de novembre, el nostre apreciat consoci En Josep Girona ens feu resseguir idealment una porció de la nostra terra amb la seva descripció anecdòtico-sentimental d'una excursió a través de Catalunya.

La gran profusió de clixés que il·lustraren la peroració, arrodoniren esplèndidament la deliciosa informació que ens regalà En Girona.

* * *

Davant un nombrós i selecte auditori, el nostre apreciat company En Baltasar Ragon, donà a conèixer en la nit del 30 novembre, un notable treball sobre *Les cases pairals de Terrassa*.

Inicià En Ragon fent un petit estudi de les costums de les cases pairals terrassenques, i comentant la construcció i ornamentació interior general de les mateixes.

Enumerà després les més importants mansions antigues, existents encara a la nostra ciutat, avalat amb uns clixés d'En Miquel Astals i

Mach. En primer lloc cità a Can Vinyals pel seu valor arqueològic, i projectant gran profusió de fotografies de les pintures de la majoria de departaments de la casa.

A continuació ressenyà les altres cases construïdes els segles passats, acompanyades totes elles dels corresponents clixés, de les quals esmentem: Can Baró de la Plaça, Can Alegre del carrer del Nord, amb unes fotografies del claustre del jardí; Can Amat del carrer de Sant Pere, on avui hi ha les Oficines del Banc Hispà-Americà; Can Julià del carrer de Sant Antoni, coneguda per Can Julia de la Cuadra; Can Mauri i Can Montllor del Passeig, actualment instal·lades en aquesta última les oficines del Banc de Bilbao; Can Mata i can Ubach del carrer Mitjà del Passeig, amb uns clixés de l'interior del jardí de la primera i de les pintures murals existents a la galeria de la segona; Can Cadafalch de la Creu Gran, etc.

Exposició de Goigs.—Els dies des del 23 de desembre al 13 de gener, hi hagué instal·lada en el nostre estatge, magníficament decorat i adornat, l'interessant Exposició de Goigs del nostre caríssim amic Marian M. Galí.

Ens abstindrem de ressenyar els actes i conferències que amb motiu d'aital esdeveniment s'efectuaren en el nostre casal, puix ja ho fem extensament i en lloc preferent d'aquest mateix número.

Això si que ens doldria oblidar-ho. I és adjuntar la nostra modesta felicitació a los innumbrables que ha rebut el dilecte company, i a l'ens sems regraciar, en nom del Centre, a Mn. Antoni Vives, a la Capella de Música de Sant Pere i al Chor de Teresianes, l'entusiasta i desinteressada col·laboració que han prestat en les festes d'obertura i tancament de l'Exposició.

Exposició de Fotografies i Cartografia de Sant Llorenç del Munt.—El C. D. per tal de recopilar tot el material cartogràfic i fotografies de la muntanya de Sant Llorenç del Munt, en vistes a emprendre definitivament la publicació de la guia o plànol de la mateixa, va preparar aquesta Exposició, actualment instal·lada en el nostre estatge.

En el proper nombre donarem amplis detalls sobre aquesta exposició i possiblement dades concretes referents a l'edició de l'esmentada Guia o Monografia de Sant Llorenç del Munt.

EDMOND DE VALLPARADÍS.

Crònica

Biblioteca.—Novament devem a la bella generositat del senyor Antoni Boada i Lladó, l'ingrés d'una sèrie de nous interessants volums en els prestatges de la nostra Biblioteca.

Les nostres visites.—Amb molt encert el C. D. ha instaurat novament en la vida normal del nostre Centre aquelles memorables visites col·lectives de caràcter familiar tant interessants i profitoses.

S'inaugurà aquesta sèrie de sortides col·lectives amb una excursió nocturna a Barcelona, visitant el Centre Excursionista de Catalunya, l'Ateneu Barcelonès i els tallers dels importants rotatius «La Vanguardia» i «El Dia Gráfico».

A tot arreu foren molt atentament rebuts i atesos, i devem en gran part l'èxit obtingut en aquesta sortida, a l'entusiasme i activitat del nostre distingit amic i consoci En Joan Santamaria. Cal que regraciem particularment les múltiples atencions i fineses que tingueren amb nosaltres els senyors Lluís G. Olivella i Gonçal de Reparaz (fill) del Centre Excursionista de Catalunya, el senyor Pere Coromines, President de l'Ateneu Barcelonès, i el senyor Gabriel Olives, Redactor de «La Vanguardia».

El nombre d'assistents vorejava el centenar.

—El dia 2 de desembre, una quarantena d'associats efectuaren l'interessant visita als Museus Bíblic, Arqueològic i de Pintures, Biblioteca i Claustre romànic, del Monestir de Montserrat.

—El matí del 14 de desembre prop-passat es portà a cap, amb fàlaguer èxit, una excursió-visita al Palau de la Diputació i a l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, de Barcelona, que resultà altament profitosa i interessant, sobretot en el que es refereix a l'Institut, i molt particularment per les nombroses senyores i senyoretes que figuraven en l'excursió.

Ratifiquem des d'aquestes pàgines el nostre pregon agraïment a l'honorable senyora Francesca Bonnemaison, vídua Verdager, i a les distingides senyoretes Maria Sandiumenge, Neus Iborra i Emilia Cassabó, per les fineses que d'elles rebérem en les poques i agradables hores que forem llurs hostes.

Reobertura del G. E. Montserrat.—Ha estat autoritzada la reobertura del G. E. Montserrat, previ nomenament per l'autoritat de la Junta Directiva que ha de regir l'entitat.

Celebrem coralment la normalització del volgut confrare, i li desitgem noves energies i entusiasmes per seguir avant en profit de la nostra causa.

Curset en projecte.—El nostre Centre té en estudi per dintre breu temps, l'organització d'una sèrie de lliçons, reunides dintre un curset, de divulgació de coneixements tècnics relacionats amb l'excursionisme, sobre Topografia, Geografia, Ciències Naturals (Geologia, Botànica, etc.), Història, Arqueologia, Camping, Primeres cures, etc.

Absència d'un company.—En breu serà cursada, pel volgut company de Redacció En Lluís Sarlé-Roigé, la dimisió del càrrec de Secretari que actualment exerceix en el C. D. del Centre Excursionista, amb motiu d'absentar-se de Terrassa aquest apreciat amic nostre.

Fem vots i desitgem fermament que aquesta absència sigui ben curta, i que prompte retorni a casa nostra per fruir el goig de la seva companyia i la dolcesa jovenívola del seu entusiasme.

SECCIÓ D'ESPORTS DE NEU I ALTA MUNTANYA.—En aquests últims mesos s'han portat a cap varies i interessants excursions, d'entre les quals subratllen les següents:

Els dies 7, 8 i 9 de desembre, quatre companys assoliren el Pic d'Eina, per Núria, i Coll d'Eina.

—Durant els mateixos dies altres es traslladaren a La Molina a fer pràctiques d'esquís.

—Els dies 22 i 23 de desembre varis companys anaren a La Molina a practicar els esquís.

—Per les festes de Nadal, del 23 al 27 de desembre, quatre companys per fruir l'encís de la neu a l'alta muntanya, efectuaren la difícil travessia de l'Ermitatge (Font-Romeu), La Bullosa, pica del Carlit, Refugi de Lanós, estany de Lanós, Portè i Puigcerdà.

Els Concursos Socials d'esquís.—Aquesta Secció ha organitzat pel vinent dia 3 de març, a les pistes de La Molina, el «II CONCURS SOCIAL D'ESQUIS».

Aquest concurs constarà de dues proves, una de mig fons i una altra de poc recorregut reservada als debutants.

Als guanyadors d'aquestes curses s'els otorgarà els següents premis:

Cursa de mig fons: Primer premi; Copa del Centre Excursionista de Terrassa.—Segon premi; Medalla de plata.—Tercer premi; Medalla de coure.

Cursa de debutants: Primer premi; Copa de la Secció.—Segon premi; Medalla de plata.—Tercer premi; Medalla de coure.

Per prendre part a les proves es deuran atendre els següents apartats:

Primer.—Les curses són reservades exclusivament als socis de la Secció, i per efectuar l'inscripció es recomana la presentació del carnet.

Les inscripcions podran efectuar-se en el nostre estatge, tots els dimarts divendres de 9 a 11 de la nit, a partir del 31 de gener fins el 1.er de març inclusiu.

Segon.—El recorregut i distància de les curses serà el següent:

Cursa de mig fons, d'uns 8 a 10 quilòmetres, s'efectuarà en l'itinerari que comprèn des de les pistes de La Molina a Coll de Pal i retorn.

Cursa de debutants, d'uns 3 a 5 quilòmetres, s'efectuarà en les mateixes pistes de la La Molina.

Tercer.—No es permetrà als concursants portar res adherit als esquis, com per exemple pell de foca, etc.

Quart.—Les hores de sortida de les curses, que oportunament s'indicaran seran observades estrictament, remarcant que tot inscrit que no sigui present a l'hora senyalada serà excluit.

Cinquè.—Aquestes curses es regiran segons les normes establertes en els reglaments internacionals, que són els que controlen aquesta mena de concursos en el nostre país.

Sisè.—Tot el que no estigui previst en aquestes Bases, serà resolt a bon criteri de Jurat, els falts del qual seran inapel·lables.

SECCIÓ D'ATLETISME—Per manca d'espai ens veiem oblieats a deixar pel nombre pròxim, una extensa resenya dels importants actes que ha efectuat darrerament aquesta Secció.

Avancem però, que hi ha en projecte l'organització d'importantes manifestacions atlètiques, de les quals parlarem també extensament en properes edicions.

ANUNCIAT D'EXCURSIONS I CONFERENCIES

DIA 8 DE FEBRER

"Els Pireneus"

Conferència amb projeccions a càrrec de l'il·lustre escriptor Joan Santamaria

DIA 10 DE FEBRER

Excursió a La Mata

Itinerari: La Barata, La Pola, L'Espluga, Cort Fosca, Coma d'En Vila i La Mata.—Sortida a les 6 del matí.—Vocal, Manuel Closa.

DIES 10 AL 13 DE FEBRER

Excursió al Baix Aragó i Mestrat

Itinerari: Tortosa, Casp, Alcanyis, Vallderoures, Vinaroç, Penyíscola, Reus i Escornalbou.—Inscripció el dia 5.—Vocal, Joan Santamaria.

DIA 15 DE FEBRER

"Tres excursions d'hivern"

Conferència organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya a càrrec del prestigiós excursionista En Lluís Estasen.

DIA 17 DE FEBRER

Excursió-visita matinal a la nova Central Telefònica i Port de Barcelona

Sortida a les 8 pels F. C. C.—Retorn a les 2 de la tarda.—Inscripció el dia 15.—Vocal: Frederic Segué.

DIA 22 DE FEBRER

«Les meves recerques de fòssils i minerals»

Disertació a càrrec del consoci En Josep Datzira.
Petita exposició de minerals.

DIA 27 DE FEBRER

Excursió al Molinot, Coll Cardús, Font del Guinardeu, Vaquerisses i Olesa (Estació)

Sortida a les 6'45 pel Nord.—Vocal: Domènec Rocabert

DIA 1.ER DE MARÇ

CICLE DE CONFERENCIES MN. JAUME OLIVERES

A dos quarts de deu en punt de la nit, primera conferència.

«Remuntant el Nil»

DIA 3 DE MARÇ**II CONCURS SOCIAL D'ESQUIS**
La Molina - 1929

Organitzat per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.

DIA 8 DE MARÇ**«Caçadors i Missioners»**

Segona conferència per Mn. Jaume Oliveres

DIA 10 DE MARÇ**Excursió d'investigacions geològiques**

Itinerari: Monistrol, Marganell i La Calsina.—Pressupost: 3'50 pessetes.—

Sortida a les 6'45 pel Nord.—Vocal: J. Datzira.

DIA 15 DE MARÇ**“Retornant a través de la Selva”**

Tercera conferència per Mn. Jaume Oliveres.

DIA 17 DE MARÇ**Excursió a Sant Benet de Bages**

Organitzada per la Secció de Fotografia.—Sortida a les 6'45 pel Nord.—

Vocal: Miquel Llobet.

DIA 19 DE MARÇ**Exposició de Fotografies de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya**

A dos quarts de sis de la tarda, sessió inaugural de l'exposició, amb una sèrie d'actes organitzats per la Secció de Fotografia, l'ordre dels quals s'anunciarà oportunament per la premsa.

DIA 22 DE MARÇ**“Missió social de l'excursionisme”**

Conferència a càrrec del nostre company Lluís Sarlé-Roigé.

DIA 24 DE MARÇ**Exploració a l'Avenc de l'Illa**

Vocal: Josep Belil.

DIES 30, 31 DE MARÇ i 1.ER D'ABRIL**TRAVESSIA AL PIRENEU**

Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.

RAMON

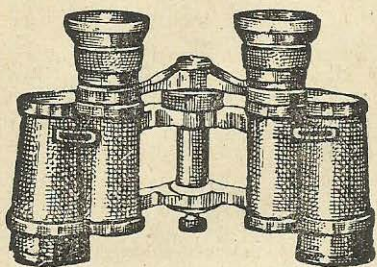
SANT PERE 21

VANCELLS

TERRASSA

ESTUDI FOTOGRAFIC
ARTICLES FOTOGRAFICS I D'ESPORT

Vda. de G. LLARGUES

BISUTERIA I OPTICA

Font-vella, 18 - Terrassa

Confiteria
FARGAS

DOLÇOS - VINS - LICORS -
XAMPANY - PASTISSERIA.

Especialitat en servir
Casaments i Bateigs.

Sant Antoni, 89
TERRASSA

Cafè - COLÓN - Bar

Esplèndit saló de billars
Cafè exquisit - Licors de marca

Plaça Vella, 12 i Cremat, 8 - Telèfon, 707 Terrassa

Les pel·lícules GE-
VAERT donen
imatges perfectes

Són ortocromàti-
ques, tenen una alta
sensibilitat i donen
imatges de gra molt
fi, amb excel·lent
modelat i de gran
transparència.

LES MILLORS PER A UN TREBALL DE QUALITAT

INDUSTRIA FOTOQUIMICA
NACIONAL S. A.

MALLORCA, 480 :-: BARCELONA

Tintoreria Vda. Castelló

Rentats al sec, Tenyits, Planxats al vapor a diari.-
Colors sòlids a la mostra. - Negres per a dols,
a les 10 hores. - Secció especial de destacats.

Nord, 25.-Telèf. 334. Sucursal: Rutlla, 40

FABRICA DE
TEULES

TEULES PLANES
TIPUS
MARSELLA, marca
SEGUÉS,
DONADEU I C.^A

Despatx: FONT-VELLA, Núm. 1
TELÈFON, 537

FÀBRICA: Sant Marian, 193
Telèfon, 485 - TERRASSA

Garantim la porositat, resistència i color verme

M. ABAD RIBERA

Pues i Lliços per a teixits. - Extens assortit en
pues de lloguer. - Filferros de totes classes.-

Laminació en fred de cercols per
a embalatges, i altres indústries

TOPETE, NÚM. 1 * * TELÈFON, 174

JOAN MORRAL

IMPRESSOR

NORD. 22 :-: TERRASSA

ASSEGURANCES CAPELLA

**VIDA - INCENDIS-
ACCIDENTS MARÍ-
TIMS - ROBATORIS,
ETC., ETC.**

SANT LEOPOLD, 98 :: :: TÉLÉFON, 109